

[Robert Christensen.]

sker, der har fået for lidt uddannelse i begyndelsen, og derfor kan jeg love på venstres vegne, at vi vil være med til — vi skal spare, all right — men vi vil være med til i princippet at prioritere udgifterne til uddannelsen højt, og jeg tror, at vi i det lange løb kan hente dem ind igen ved en besparelse på socialkontoen.

Kristine Heltberg: Det forekommer mig at være en udmærket tanke, forespørgerne med hr. Ole Vig Jensen som ordfører har formuleret, da de opfordrede undervisningsministeren til at komme med sin redegørelse. Uden at blive patetisk kan man vel godt være bekendt at mene, at Danmark, netop hvad voksenundervisningen angår, har været et pionerland. Fra højskolens første dage har det været et af de lande, hvor man først gjorde sig klart, at det at ville vide noget, menneskelig nysgerrighed, var et udtryk for et ganske elementært menneskeligt behov, som måtte dækkes for alle borgeres vedkommende.

Det er en helt ny udfordring, vi står over for i dag end dengang, da højskolen blev skabt. Udfordringen forekommer mig ikke mindre alvorlig. Rent konkret står vi over for en omvæltning i den voksnes erhvervs muligheder, udtrykt måske enklest ved statistiske generaliseringer, som vi har hørt nogle af her i dag, men som man måske alligevel skal gentage, fordi de, trods al den usikkerhed de bygger på, siger noget netop på dette punkt.

Man regner med, at ca. 45 pct. af de stillinger, der findes i dag, ikke eksisterede f. eks. i USA ved anden verdenskrigs slutning, altså noget nær halvdelen på en lille menneskealder. Tilsvarende synes svenske overslag at tyde på, at halvdelen af de stillinger, vi kender til i dag, vil være forsvundet i begyndelsen af næste århundrede. Vi kender det fra dagligdagens billede af skiftende erhvervsstruktur; husmødre, der af menneskeligt forståelige grunde vil ud af hjemmet og ind i erhvervslivet, andre, der føler sig tvunget ud i dårligt, trættende og ydmygende arbejde, vil alle sammen prøve at skaffe sig mere undervisning, større uddannelse af rent praktiske grunde, men der er altid et menneskeligt element i sagen også.

Grundlæggende er det, at vi i hvert tilfælde må tænke på alle de mange fag, der ikke er brug for mere, og efterhånden som den anden industrielle revolution skrider frem, vil der være flere og flere, der ikke kan anvendes. Vi kan bare tage et nærliggende eksempel som alle typograferne i den del af landet, der hedder Sønderjylland, folk med et godt fag, med en god solid uddannelse, der pludselig står over for, at der ikke er brug for dem. Men i virkeligheden har samfundet jo brug for deres arbejdskraft, og det har længe været klart, at man måtte lade omskoling ske, principielt uden at det betød en økonomisk belastning for den, der skulle omskoles. Der er inden for forskellige fagforbunds områder som bekendt draget omsorg for, at der bliver fundet en principiel løsning på omskolingsspørgsmålet for de kortere varende kursers vedkommende på betingelser, der svarer til normallønnen i det fag, man omskoles bort fra. Men det er straks sværere, når det drejer sig om længere varende uddannelser og uddannelser uden klar erhvervskompetence som mål, f. eks. de prøveforberedende kurser, der overraskende er blevet noget af en publikumssucces.

Det er som det er blevet sagt flere gange her i dag, nødvendigt at anvende en helhedsbetragtning, der omfatter hele undervisningssektoren. I en verden, hvis samlede sum af viden og tillige af alment tilgængelig viden takket være de mange hjælpemidler, vi har til disposition af teknisk art, er vokset så enormt, må behovet for at få andel i denne viden være en selvfølge, som vi må respektere hos enhver.

Mener vi noget alvorligt med tidens modeord om nærdemokrati, medindflydelse, kommunikation osv., forudsættes der en helt anderledes åben adgang til uddannelse for alle end den, vi har haft hidtil. Hvordan denne viden skal udbredes, gøres tilgængelig, ja, det var jeg meget taknemlig for at høre at undervisningsministeren har gjort sig ret så konkrete tanker om, i hvert tilfælde på en række områder. Det er vigtigt, som ministeren påpegede, at sørge for, at voksenundervisningen bliver et undervisningstilbud for voksne mennesker. Det er jo ejendommeligt nok, at ligesom man i gamle dage var tilbøjelig til at betragte børn som en slags mislykkede voksne, som til trods for deres ringe størrelse skulle klædes og